

En debutant finder sin form: I en farefuld fastfrysning

I roman nummer to har Henriette E . Møller fastholdt og forfinet sin sprogtoner til det bristefærdige.

Af Liselotte Wiemer, Weekendavisen, fredag d. 16. maj, 2008

Sidste år modtog Henriette E . Møller Danske Banks Debutantpris for historien om Jelne. Nu er roman nummer to allerede på banen. Kaiser hedder den og er navnet på den familie, det hele handler om. En almindelig familie i tre generationer. Med alle de ualmindelige liv, der åbner sig, når man skraber i overfladen.

Kaiser er på afgørende måder en fortsættelse af debutromanen. Dels er Jelne stadig med i periferien som veninde. Dels er vi atter engang i dette mellemregister mellem Freud (mindre denne gang, og det er godt!) og flydende bevidsthedsstrøm. Dels er hele formen påfaldende identisk. Igen møder vi denne insisterende, snirkende, cirkende omgang med personernes tanke- og følelsesliv. Igen kryber vi helt ind i dem. Går i stå, tager tilløb, starter forfra,

kommer videre. Det er en særlig sprogtone, Henriette E . Møller slår an i den første og bedste del af Jelne og nu forfiner til tæt på manér.

Hør bare dette sammenlignende studie. Først fra Jelne: »Det er Jelne, der er alene hjemme, det er den 21. december, det er Jelne, der er begyndt at lede i skuffer og skabe efter papir, efter breve, efter tegn og beskeder. Det er Jelne, der lægger sig på sofaen og græder endnu engang. Det er Kasper der kommer hjem«. Og dernæst fra Kaiser: »Det er Agnete, det er hende, der siger det, det er Albert, der ligger i sengen, den gamle mand. Det er Ida, der sidder ved hans side, der har hun siddet længe, hun sidder ved sin morfar, det er hendes mor, der kommer ind, det er hans datter der siger det.«

Romanen begynder ved denne sygeseng. Tre kvinder er samlede ved morfars, Albert Kaisers dødsleje. Vi følger dem over tre dage i løbet af et par måneder. Tre generationer, tre skæbner. Ved hans side sidder Ebba, Alberts kone gennem et langt liv, datteren Agnete og barnebarnet Ida. Fra dette sted, hvor de er forsamlede og alligevel isolerede, hvor tiden og alle deres indbyrdes mønstre er frosset fast, rejser vi tilbage til fortiden. Og lig kommer i mere end én forstand på bordet. Der er det med tyskere, og der er det med fædre. En nedarvet skyld og en erotisk længsel. Fremdeles viser det sig, at Ebba under krigen havde et kærlighedsforhold til en tysk officer, alt imens hendes vist nok intetanende Albert deltog i modstandskampen (er det i øvrigt sandsynligt?). Hver aften tog hun sin sorte serveringskjole på, dansede natten ud på den tyskvenlige restaurant, hvor hun arbejdede, og hver nat endte hun på et værelse ovenpå med sin Thomas. Indtil den dag, hvor stedet bliver sprængt i luften. Elskeren dør. Og Ebba er alene med sin smerte og sit savn. Kort efter er hun gravid.

Hun får aldrig talt ud med Albert, hun får aldrig fortalt Agnete, at hendes far måske er tysker. Men senere indleder datteren selv et livslangt forhold til en tysk mand. Også han er gift. Og også Agnete bliver gravid og får datteren Ida. Igen er faderen fraværende - og tysk. Sådan går det i ring, i sproget, i virkeligheden. Men da de tre kvinder efter Alberts død mødes til Agnetes fødselsdag, aner man alligevel en optøning. En vej ud af determination og gentagelsesmønstre.

Jeg ved ikke, om man skal ønske sig det samme for Henriette E . Møller. En vej ud af en tilsyneladende selvvalgt sproglig determination. Lige nu svinger forfatterskabet i hvert fald et usikkert sted mellem det raffinerede og det manierede, det hudløst indfølelse og det umildt omklamrende. Næste bog vil vise om stilen, der er romanen, der er personerne, der er forfatteren, holder.